

معاونت بررسی های اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تجارت اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی با افغانستان

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد
معاونت بررسی های اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
مهر ۱۴۰۲

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

تجارت اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی و گردشگری سلامت نقش مهمی در صنعت مراقبت‌های بهداشت جهانی ایفا می‌کند. تجارت دارو دسترسی به طیف وسیعی از داروها و درمان‌ها را در سراسر جهان تضمین می‌کند و در کنار اینکه به کشورها اجازه می‌دهد داروهای ضروری را وارد و از در دسترس بودن آن برای جامعه خود اطمینان حاصل کنند، نوآوری و همکاری تحقیقاتی را بین کشورها و شرکت‌های دارویی مختلف تقویت می‌کند. تجارت تجهیزات پزشکی نیز با ارائه دستگاه‌ها و فناوری‌های پیشرفته برای تشخیص، درمان و مراقبت از بیمار، زیرساخت‌های مراقبت‌های بهداشتی را افزایش می‌دهد و دسترسی به تجهیزات پزشکی با کیفیت و خدمات مراقبت‌های بهداشتی را بهبود می‌بخشد و به توسعه کلی سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی کمک می‌کند. شایان ذکر است، گردشگری سلامت، جایی که افراد برای جستجوی درمان پزشکی سفر می‌کنند، هم برای بیماران و هم برای کشورهای مقصد مفید بوده و بیماران می‌توانند به درمان‌ها یا روش‌های تخصصی دسترسی داشته باشند که ممکن است در کشورشان در دسترس یا مقرون به صرفه نباشد. این درحالی است که کشورهای مقصد می‌توانند در کنار تقویت صنعت مراقبت‌های بهداشتی خود، درآمدزایی داشته باشند و تخصص و زیرساخت‌های پزشکی خود را ارتقا دهند.

توسعه تجارت اقلام دارویی، تجهیزات پزشکی و ارائه خدمات در زمینه گردشگری سلامت به کشورهای همسایه از جمله افغانستان از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. صنعت داروسازی به خوبی تثبیت شده ایران و تخصص ایران در ساخت و تامین تجهیزات پزشکی می‌تواند دسترسی به داروهای ضروری، رفع نیازهای بهداشت عمومی و ارائه داروهای حیاتی و مورد نیاز افغانستان را تضمین کند. علاوه بر این، امکانات پیشرفته مراقبت‌های بهداشتی و فاصله جغرافیایی ایران، می‌تواند آن را به مقصدی جذاب برای گردشگری سلامت تبدیل کرده و به بیماران افغان امکان دسترسی به درمان‌های پزشکی تخصصی را بدهد. در این گزارش ضمن مروری کوتاه بر وضعیت صادرات دارو و تجهیزات پزشکی در جهان و افزایش اهمیت و اندازه بازار خدمات بهداشت و درمان در جهان، به وضعیت واردات افغانستان در اقلام مذکور و همچنین سهم ایران در بازار این کشور پرداخته شده است.

نکات کلیدی

صادرات دارو، تجهیزات پزشکی و خدمات در جهان:

- در سال ۲۰۲۲ ارزش کل صادرات اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی در جهان بالغ بر ۱.۲ هزارمیلیارد دلار بوده که سهم ۴.۸ درصدی از کل ارزش صادرات کالاها در این سال را به خود اختصاص داده است.
- بازیگران اصلی بازار مذکور در سال ۲۰۲۲، کشورهای آلمان، آمریکا، بلژیک، سوئیس و ایرلند هستند که بیش از نیمی از سهم بازار اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی را از آن خود کرده‌اند.
- در سال ۲۰۲۲ حدود ۲۲۶ کشور صادرات اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی را در اختیار داشتند که ایران با سهم ۰.۰۱ درصدی در جایگاه ۸۳ قرار گرفته است.
- مطابق با آمار شرکت VERIFIED MARKET RESEARCH اندازه بازار خدمات بهداشت و درمان در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۰.۳ هزارمیلیارد دلار بوده و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ به ۲۱.۱ هزارمیلیارد دلار برسد.

واردات افغانستان در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی

- واردات اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی افغانستان در سال ۲۰۲۲ حدود ۳۶۷ میلیون دلار بوده که حدود ۷۰ درصد از آن را دو کد تعرفه ۶ رقمی ۳۰۰۲۴۱ «واکسن‌های پزشکی انسانی» و ۳۰۰۴۹۰ «داروهای متشکل از محصولات مخلوط یا غیر مخلوط برای اهداف درمانی یا پیشگیری، ...» تشکیل می‌دهد.
- ۱۰ کالای عمده وارداتی در حوزه اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی در سال ۲۰۲۲، حدود ۹۴ درصد از کل ارزش واردات این اقلام را تشکیل می‌دهد که نشان از تنوع پایین اقلام وارداتی این کشور در این حوزه است.

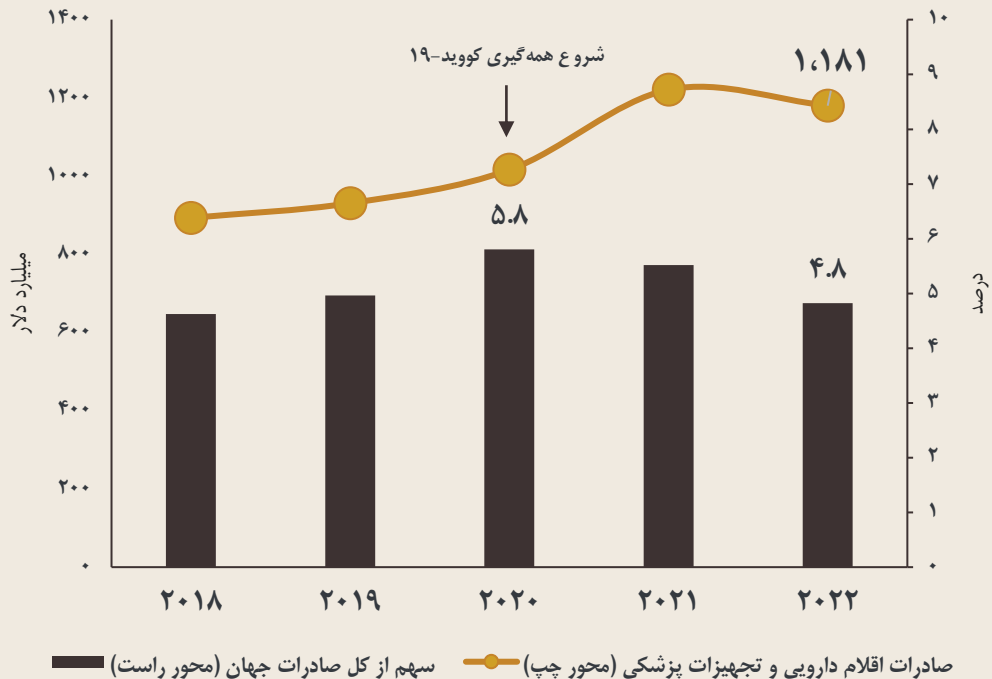
صادرات ایران در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی

- عمده کالاهای صادراتی ایران به افغانستان در حوزه اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی در سال ۱۴۰۱ را اقلامی تشکیل می‌دهند که جزو کالاهای وارداتی با اهمیت مورد نیاز این کشور محسوب نمی‌شود
- ایران تنها در دو کد تعرفه ۶ رقمی ۳۰۰۴۲۰ (داروهای حاوی آنتی بیوتیک، در دوزهای اندازه گیری شده) از جمله داروهای تجویزی از طریق پوست) و ۳۰۰۴۵۰ (داروهای حاوی پروویتامین‌ها، ویتامین‌ها، از جمله، کنسانتره طبیعی و مشتقات آن) توانسته به ترتیب سهم حدود ۶.۵ درصد و ۱۰.۲ درصد از بازار وارداتی افغانستان را به خود اختصاص بدهد.

صادرات دارو و تجهیزات پزشکی در جهان

صادرات اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی و سهم آن از کل صادرات کالایی جهان طی سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲

ارزش کل صادرات: ۱.۲ هزار میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲
(سهم ۴.۸ درصد از کل صادرات بازار کالا)

بازیگران اصلی این بازار در سال ۲۰۲۲

در دست داشتن بیش از نیمی از سهم بازار اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی

آلمان	با سهم ۱۴٪
آمریکا	با سهم ۱۲٪
بلژیک	با سهم ۱۰٪
سوئیس	با سهم ۹٪
ایرلند	با سهم ۸٪

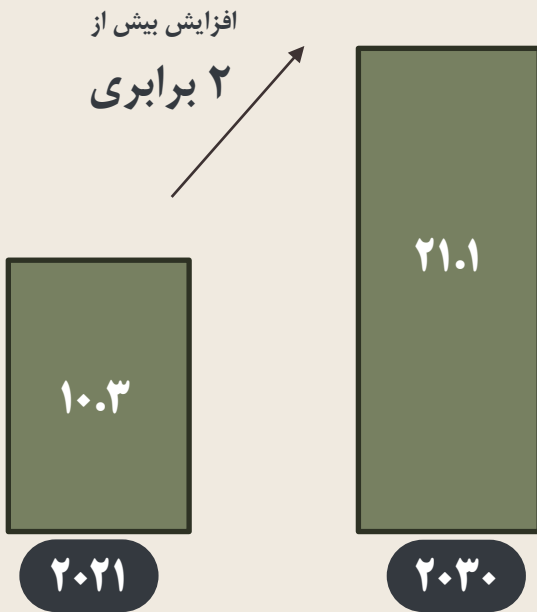
رتبه ایران در میان ۲۲۶ کشور صادرکننده اقلام مذکور در سال ۲۰۲۲؛

رتبه ۸۳ با سهم تنها ۰.۰۱ درصد

خدمات بهداشت و درمان در جهان

اندازه بازار خدمات بهداشت و درمان در جهان
(هزار میلیارد دلار)

گردشگری سلامت

تعداد گردشگران سلامت ایران در سال ۱۴۰۱

۱ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر

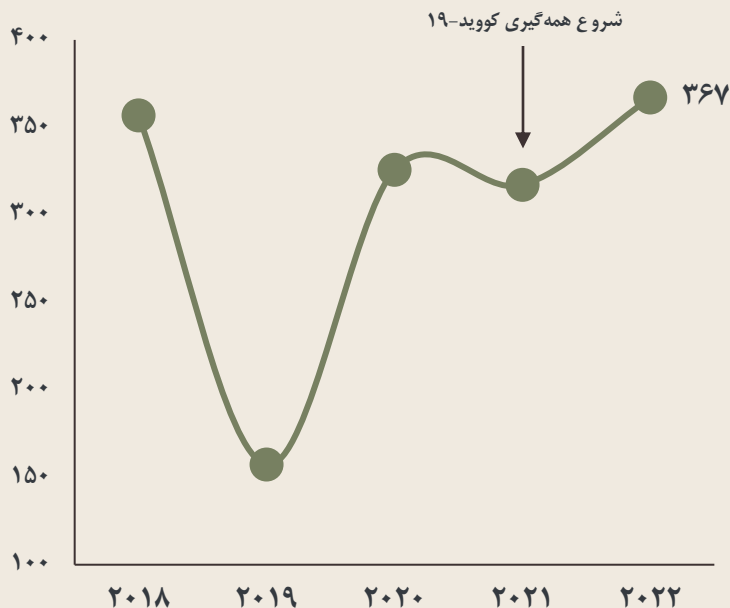
در صورت هزینه حداقل ۱۰۰۰ دلاری برای هر نفر

درآمد حاصل؛ بالای ۱ میلیارد دلار

واردات افغانستان در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی

مهم ترین کالاهای وارداتی

واردات اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی افغانستان طی سالهای ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۲ (میلیون دلار)

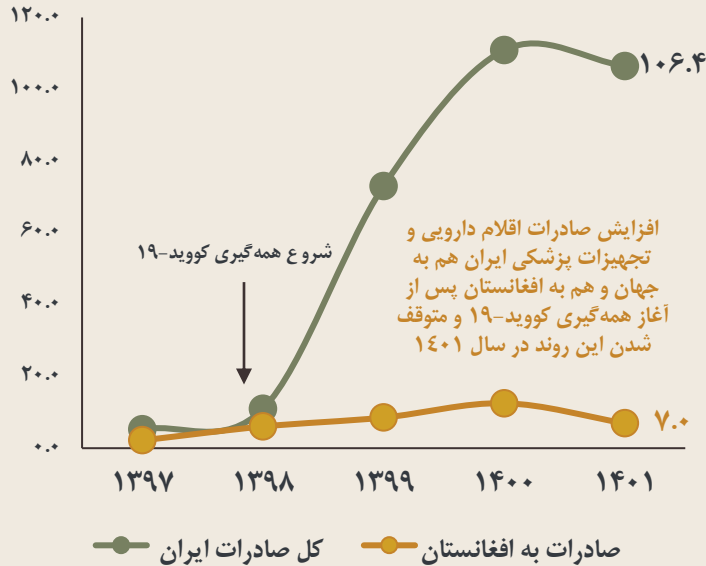
کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)	سهم ایران در بازار افغانستان (درصد)
۳۰۰۲۴۱	واکسن های پزشکی انسانی	۱۳۶.۳	۰.۰۰
۳۰۰۴۹۰	داروهای متشکل از محصولات مخلوط یا غیر مخلوط برای اهداف درمانی یا پیشگیری، ...	۱۲۱.۵	۱.۱۰
۳۰۰۴۳۹	داروهای حاوی هورمون ها یا استروئیدها که به عنوان هورمون استفاده می شوند اما آنتی بیوتیک نیستند	۳۳.۴	۰.۰۲
۳۰۰۴۲۰	داروهای حاوی آنتی بیوتیک، در دوزهای اندازه گیری شده "از جمله داروهای تجویزی از طریق پوست"	۱۸.۷	۰.۶۴
۳۰۰۳۳۹	داروهای حاوی هورمون ها یا استروئیدهای مورد استفاده به عنوان هورمون، بدون آنتی بیوتیک، غیر ...	۸.۸	۰.۰۰
۹۰۱۸۳۹	سوزن ها، کاترها، کاتول ها و مانند آن ها که در پزشکی، جراحی، دندان پزشکی یا دامپزشکی استفاده می شوند.	۶.۶	۰.۰۰
۹۰۱۸۹۰	ابزار و وسایل مورد استفاده در علوم پزشکی، جراحی یا دامپزشکی.	۶.۱	۰.۰۴
۳۰۰۴۱۰	داروهای حاوی پنی سیلین یا مشتقات آن با ساختار اسید پنی سیلینیک، ...	۵.۶	۰.۰۰
۳۰۰۲۹۰	خون انسان؛ خون حیوان تهیه شده برای مصارف درمانی، پیشگیری یا تشخیصی	۴.۹	۰.۰۰
۳۰۰۴۵۰	داروهای حاوی پروویتامین ها، ویتامین ها، از جمله. کنسانتره طبیعی و مشتقات آن	۳.۵	۱۰.۱۸

۱۰ قلم عمده وارداتی حدود ۹۴ درصد از کل ارزش واردات اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی افغانستان را تشکیل می دهد

صادرات ایران در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی

صادرات ایران به جهان و افغانستان در اقلام دارویی و تجهیزات پزشکی طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (میلیون دلار)

مهم‌ترین کالاهای صادراتی (میلیون دلار)

کد تعرفه	شرح تعرفه	ارزش (میلیون دلار)
۳۰۰۳۹۰۱۰	سایر داروهای غیر مذکور غیر از خرده فروشی دارای تولید داخلی مشابه	۳.۴۷
۳۰۰۴۹۰۱۴	سایر داروها با منشاء طبیعی مورد مصرف انسان	۰.۹۶
۳۰۰۴۲۰۱۱	سایر داروهای دارای سایر آنتی بیوتیک‌ها مخصوص طیور دارای تولید مشابه داخلی	۰.۶۵
۳۰۰۴۲۰۱۲	سایر داروهای دارای سایر آنتی بیوتیک‌ها مخصوص دام دارای تولید مشابه داخلی	۰.۲۹
۳۰۰۴۵۰۲۲	سایر داروها دارای ویتامین یا سایر محصولات شماره ۲۸۳۶ مورد مصرف دامپزشکی	۰.۲۴
۴۰۱۵۱۹۲۰	دستکش معاینه	۰.۲۳
۳۰۰۳۹۰۹۰	سایر داروهای غیر مذکور غیر از خرده فروشی که تولید داخلی ندارند	۰.۲۰
۳۰۰۴۹۰۹۱	سایر داروها (به استثنای محصولات ۳۰۰۲، ۳۰۰۵، ۳۰۰۶) برای مصارف درمان یا پیشگیری از بیماری عرضه شده دارای تولید داخل مشابه	۰.۱۵
۳۰۰۴۲۰۲۱	مکمل‌های دارویی مخصوص دام و طیور و آبزیان حاوی آنتی بیوتیک دارای تولید داخل مشابه	۰.۱۴
۳۰۰۴۲۰۲۲	سایر داروها دارای آنتی بیوتیک‌ها مورد مصرف دامپزشکی	۰.۱۲